

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

התוועדויות חג הגאולה

בימים חמישי ושישי בשבוע הבא יצינו ימי הגאולה י"ב-י"ג בתמוז, שבהם שוחרר הרבי הרי"צ (רבי יוסף-יצחק שניאורסון) מליובאוויטש ממאסרו ברוסיה הקומוניסטית, על פעילותו לשמירת גלות היהדות. בריכוזי חב"ד יהיו התוועדויות מיוחדות, ובהן יסופר סיפור המאסר והגאולה ויפקו הלקחים האקטואליים. בתי חב"ד מזמינים את הציבור לבוא להתוועד יחדיו, ולשמוח בשמחת הגאולה.

ימי עיון לנשים

אור חיה, המרכז לאישה היהודייה, מארגן שלושה ימי עיון באולמי גוטניק בירושלים, בימים א"ג' במנחם-אב (26.7-24), בנושא הנפש ולבושיה - מחשבה דיבור ומעשה, מפי טובי המרצים. מרצה אורח: הרב זושא זילברשטיין, שליח הרבי במונטריאול, קנדה. אפשרות ללינה. טל' 1700-707282.

כינוס חזקנינא

ביום שני, ט"ז בתמוז (10.7), יתקיים בבית ההאחה בית וגן בירושלים הכינוס השלישי של ארגון חזקנינא, התומך בנשים שבסביבתן חולה, נכה וכדומה. בכינוס משולבות הרצאות מחזקות וסדנאות. את הסדנה המרכזית תנחה הגב' ס' ממו, בשילוב ניגונים חסידיים. טל' 054-8493173.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארשבע אילת ניו יורק

כניסת השבת	7:13	7:29	7:22	7:30	7:24	8:13
צאת השבת	8:31	8:34	8:35	8:32	8:25	9:21

פרקי אבות: פרק ה

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף-יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 073-2480711 • פקס' 03-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

חוקים 'נאורים' נגד האמונה

הכול היה חוקי ומתקדם ונאור, אבל למעשה השלטון הפך כל פעילות דתית לעברה על החוק, כשהוא מגובה בשופרי התעמולה

הרבי הרי"צ בביקורו בארה"ב אחרי יציאתו מברית המועצות

אלה היו התנאים במשך עשרות שנים ברחבי ברית-המועצות, וחייהם של יהודים שביקשו להיות נאמנים לאמונתם נעשו בלתי-אפשריים.

מסירות הנפש מנצחת

רק קומץ חסידים העזו להיאבק נגד השלטון העריץ. קומץ זה, שהונהג בידי הרבי הרי"צ (רבי יוסף-יצחק שניאורסון) מליובאוויטש, האדמו"ר השישי של חסידות חב"ד, פתח תלמודי תורה מחתרתיים, בנה מקוואות חשאיים, קיים מנייני תפילה סודיים, ערך בריתות מילה בסתר, דאג לשחיטה כשרה באין רואים. שליחי הרשת המחתרתית התפרסו בכל עיר ברחבי רוסיה ונאבקו, מתוך סיכון עצמי רב, בגזרות השלטון.

הפעילים האלה הושלכו למרתפי הכלא או שולחו לסיביר. רבים מהם לא חזרו. בסופו של דבר גם הרבי עצמו נאסר, מתוך כוונת השלטונות לחסלו. אך גם בכלא הוא לא נרתע ועמד בגאון על אמונתו. ואמנם, הנס התחולל. השלטון העריץ נכנע ושחרר את הרבי. ימי גאולתו, י"ב-י"ג בתמוז, נעשו 'חג הגאולה'.

זה קרה בדיוק לפני תשעים שנה, בשנת תרפ"ז (1927). המאבק הזה הוכיח כי על-ידי מסירות נפש אפשר לנצח אפילו את המעצמה הקומוניסטית האדירה. כשיהודי דבק באמונתו ומוכן להילחם עליה, בסופו של דבר הוא ינצח. כך היה ברוסיה הסובייטית וכך יהיה בכל מקום ובכל זמן.

מעם לפעם אנו קוראים על חוקים במדינות 'נאורות' האוסרים את השחיטה הכשרה, עריכת ברית מילה לתינוקות או מתן חינוך יהודי לילדים. זו נראית לנו בעיה נקודתית, המתרחשת במדינות שממילא אינן ידידותיות ליהודים, ואנחנו פוטרם את הדיווחים האלה באנחה.

אבל הייתה מדינה ששכללה את השיטה הזאת והחילה אותה על כל מערכת החיים היהודית. זו הייתה רוסיה הקומוניסטית. הכול נעטף במעטה של ערכים מתקדמים, וכך אחז השלטון הקומוניסטי במקל בשני קצותיו: הוא הצהיר שברוסיה ניתן חופש דת, אבל למעשה דאג שכל פעילות דתית תיאסר בנימוק כזה או אחר.

נימוק לכל איסור

ברית מילה? - הלוא זה ניתוח רפואי, שצריך להתבצע אך ורק בחדר ניתוח ועל-ידי כירורג מוסמך. מוהל שאינו רופא הוא עבריין המסכן את שלום הציבור.

מקווה טהרה? - האם הוא עומד בדרישות ההיגיינה? אם לא, הרי מפעילי המקווה מפיצים מחלות וזיהומים, ודינם גירוש לסיביר.

בית ספר יהודי? - האם יש לו רישיון ממשלתי? האם הוא מלמד את המקצועות הנחוצים כדי שתלמידיו יוכלו להשתלב בחברה המתקדמת?

שחיטה כשרה? - האם יש עליה פיקוח של משרד הבריאות? הלוא זו עלולה להיות סכנה לבריאות הציבור!

בית כנסת? - האם לא מתקיימת שם פעילות אנטי-מהפכנית? האם לא מעודדים שם נחשלות והתנגדות לרעיונות הנאורים של הקומוניזם?

שמירת שבת? - הלוא זו פגיעה בכלכלה הסובייטית. יש יום מנוחה רשמי, יום ראשון, ומה פתאום להיעדר מהעבודה עוד יום.

הכול היה חוקי ומתקדם ונאור, אבל למעשה השלטון הפך כל פעילות דתית לעברה על החוק, כשהוא מגובה בשופרי התעמולה, שהצדיקו את גנישתם של 'המחזיקים בנושנות' ו'מורדי האור'.

רוצים תאנים, ענבים ורימונים

ברשותם של בני ישראל במדבר, שהרי הדליקו את מנורת המקדש בשמן זית זך.

תמרים במדבר

השאלה נשאלת על דבש תמרים: הלוא התמרים הם פירות בעלי טעם מתוק ומשובח, והם אף מזינים, כדברי הגמרא. אם כן, מדוע לא הביאו תמרים? אלא שתמרים היו ברשותם של בני ישראל במדבר, כפי שמסופר: "ויבואו אלימה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים". משמע שהתמרים לא היו חידוש בעבורם, ועל כן לא הביאו המרגלים.

כעת טענו בני ישראל: במצרים נהנינו מתבואה, מחיטה ומשעורה, והובטח לנו שנבוא לארץ ישראל ובה נקבל פירות חדשים – "תאנה, גפן ורימון"; ובפועל הביאו אותנו "אל המקום הרע הזה, לא מקום תאנה גפן ורימון". המתלוננים לא הזכירו זית שמן ודבש, שכן אלה היו ברשותם במדבר, אלא התלוננו על מחסור בלחם ובפירות הבלתי-רגילים שהובטחו להם.

(התועודיות תשמ"ה, כר ד, עמ' 2419)

אמרת השבוע

עשה לך שרף

ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ דיבר פעם אחת על הסיפור ברבי מיכל מזלוצ'וב שמכר את תפילין היקרות שלו בעבור אתרוג, ואחר-כך כשרעייתו פסלה בכעסה את האתרוג אמר: "תפילין אין לי, גם אתרוג אין לי, אם אכעס, גם שמחה לא תהיה לי", ולא כעס.

אמר על כך ה'אמרי חיים': "אילו מספרים לי שרבי מיכל מזלוצ'וב החיה מתים, לא הייתי רואה בזה מעלה כמו הסיפור הזה, המלמד עד כמה שלט על מידותיו שלא לכעוס".

וכך פירש את הפסוק "עשה לך שרף ושים אותו על נס" – "שרף הוא הצדיק, המעניק חמימות לדבקים בו. אמר הקב"ה למשה רבנו: "עשה לך שרף" – מנה על בני ישראל מנהיג וצדיק, "ושים אותו על נס", שיהיה במדרגה גבוהה מעשיית מופתים, כי רום מדרגתו יהיה ביכולתו להתגבר על מידותיו.

פתגם חסידי

"אקדח יכול להרתיע מי שיש לו עולם אחד ואלים רבים, אבל מי שיש לו איל אחד ושני עולמות – אין הצעצוע הזה מפחידו" (הרבי הרי"צ מליובאוויטש לחוקריו)

וגם זבת חלב ודבש היא וזה פרייה". מהפירות ניכר שהארץ משובחת.

מדוע הביאו את הפירות האלה דווקא? מפני שהם נדרשו להביא פירות שיעוררו את התפעלותם של אחיהם במדבר, פירות שלא היו בהישג ידם. ענבים, רימונים ותאנים היו פירות שאינם קיימים במדבר, ולכן המרגלים הביאו אותם.

זיתים מרים

הסוגים האחרים משבעת המינים לא הרשימו את בני ישראל, ולכן המרגלים לא הביאו דוגמאות מהם. חיטה ושעורה היו להם בשפע במצרים – עוד בתקופת הרעב הגדול באו מכל הארצות לקנות תבואה במצרים. לכן לא הייתה סיבה להביא דוגמאות של חיטה ושעורה מארץ ישראל.

גם זיתים לא הביאו המרגלים, מפני שהם בעלי טעם מר ואינם מעוררים התלהבות מיוחדת. ובאשר לשמן המופק מהם, שהוא עיקר מעלתו של הזית לעניין שבעת המינים – שמן זית היה

מותה של מרים גרם להיעלמות באר המים הפלאית ששירתה את בני ישראל במדבר. הצמא עורר את תלונות העם: "ולמה העליתנו גפן ורימון, להביא אתנו אל המקום הרע הזה, לא מקום זרע, ותאנה וגפן ורימון, ומים אין לשות".

אפשר להבין מדוע לא הסתפקו בני ישראל באמירה שהמדבר אינו "מקום זרע", והוסיפו שאין בו "תאנה וגפן ורימון". "זרע" הכוונה לדגנים, שמהם מייצרים לחם, החיוני לקיום האדם, ו"תאנה וגפן ורימון" הם פירות המענגים את האדם. בני ישראל קבלו אפוא על חסרונם של שני הסוגים. אבל מדוע לא התלוננו גם על העדר "זית שמן ודבש", שאף הם כלולים בשבעת המינים שהובטחו להם?!

פירות עם חידוש

הבנת העניין נעוצה בפרשת המרגלים. משה ציווה אותם "ולקחתם מפרי הארץ", כדי להמחיש לבני ישראל את מעלתה. ואכן, המרגלים חזרו והביאו עמם ענבים, תאנה ורימון, באומרים: "באנו אל הארץ אשר שלחתנו

מן המעיין

חוקת התורה | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

הטהרה עיקר

"זאת חוקת התורה... ויקחו אליך פרה אדומה" (במדבר יט, ב). לכאורה היה צריך להכתב "זאת חוקת הפרה", שהרי מדובר כאן בדיני פרה אדומה. אלא רמז יש כאן, שענייני טהרה הם עיקר התורה; שהטהרה היא היסוד לחיי התורה. (פניני תורה)

כל המצוות – חוקים

מצוות פרה אדומה מסמלת את כל מצוות התורה, כי כל המצוות, אף השכליות, הן בעצם 'חוקים', רצון אלוהי שלמעלה מחכמה וטעם, כנוסח ברכת המצוות: "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו"; אלא שבמצוות השכליות הרצון האלוהי התלבש גם בחכמה.

(הרבי מליובאוויטש)

התורה כפרה אדומה

פרה אדומה נקראת "חוקת התורה", כי אף בתורה מוצאים אותו דבר מופלא שבפרה האדומה – גם התורה "מטהרת טמאים ומטמאת טהורים", שכן "זכה, נעשית לו סם חיים; לא זכה, נעשית לו סם של מוות".

(רבי דוד מלוב)

מטהרת ומטמאה

יש עוד דינים בתורה שאינם מובנים, איסור אכילת חזיר, שעטנז ועוד, ואף-על-פי-כן לא נאמר "חוקת" אלא בפרה אדומה. משום שמצוות

פרה אדומה לא דיי שאינה מובנת בשכל, אלא היא אף נוגדת את השכל, בהיותה "מטהרת טמאים ומטמאת טהורים".

(יבין שמועה)

לא הותר להרהר

"גזירה היא מלפניי, אין לך רשות להרהר אחריה" (רש"י). בשאר המצוות הותר לנו לנצל את שכלנו כדי לנסות להבין את טעמי המצוות, ואולם ב"חוקה" אין לנו רשות להשתמש בשכלנו, ועלינו לקבל את הציווי בלי להרהר על טעמו.

(לקוטי שיחות)

התשובה ניתנה

כאשר ציווה הקב"ה את משה את דיני טומאת מת, שאל משה "במה תהא טהרתו?". הקב"ה לא השיבו. באותה שעה נתכרכמו פניו של משה. כיוון שהגיע לפרשת פרה אדומה, אמר לו: זו טהרתו – "ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת". (במדבר רבה)

להזדעזע ולפעול

ללמדנו שכאשר פוגשים יהודי שנטמא בחטא ועוון, עד שאינו יכול להיכנס למקדש, למחנה שכינה, ואין רואים "במה תהא טהרתו", צריך הדבר לזעזע את פנימיות הלב, בבחינת "נתכרכמו פניו". לפיכך יש לעשות הכול כדי לטהרו מטומאתו ולהכניסו למקדש.

(שיחות קודש)

הוא עוד ישוב!

בכל בוקר, בשעה שמונה בדיוק, הייתה חנה פותחת את דלת ביתה כדי סדק צר. היא ציפתה בדריכות לטריקת הדלת בקומה שמעליה. לרגע הזה המתנה בכל בוקר, שהשכן החסיד, שהיה מגיבורי המחותרת החב"דית בברית המועצות, יאמר לה את המילים המעודדות.

סיפורה העצוב התחיל בשנת תש"ו. אחרי מלחמת העולם השנייה נפתח חלון הזדמנויות צר ליציאה מברית המועצות. אזרחי פולין, שברחו לתחומה בזמן המלחמה, הורשו לשוב לארצם. יהודים רבים, אזרחי רוסיה, ניצלו את ההזדמנות, בעזרת זיופי מסמכים והתחזות לפולנים, וכך יצאו מהכלא הסובייטי.

גם בערל וחנה גורביץ', זוג צעיר, שטרם מלאה שנה לחתונתם, ביקשו לצאת אל העולם החופשי. הוענקו להם זהויות בדויות, אך בעוד חנה קיבלה את מסמכיה הפולניים, לבעלה הוכטח כי יקבל אותם בתחנת ביניים.

התכנית השתבשה. הרכבת הגיעה לעיר הגבול לבוב, ושוטרי הגבול ציוו על הנוסעים המבקשים להמשיך בדרכם לפולין לדרת מהרכבת לביקורת גבולות. מצבו של בערל היה בכי רע. בהעדר מסמכים היה צפוי להיות מואשם בהברחת הגבול.

בני הזוג נקלעו לדילמה אכזרית. האם חנה תצא לחופשי במחיר ניתוק מבעלה? באותם רגעים מורטי עצבים התפתח דיון בין החסידים שהיו ברכבת. אף עלתה מחשבה לערוך גט ביניהם, כדי שלא להותיר את האישה הצעירה עגונה, אם בעלה יישלח לסיביר, אך הדבר לא היה מעשי.

בבדיקה טען בערל כי הוא אזרח פולני ומסמכיו אבדו. למזלו, הבדיקה לא הוכיחה כי הוא אזרח רוסי, וכך ניצל מעונש חמור, אך נאמר לו כי יועמד לדין על העדר מסמכים אישיים.

רעייתו התקשתה להיפרד ממנו. המעמד היה קשה מנושא. רק בכוח הצליחו חברותיה לגרור אותה אל הרכבת, ובכייה קרע את הלבבות.

חנה יצאה לפולין, עברה למחנה מעבר בגרמניה ומשם לפריס. היא התגוררה בבית אחותה ובעלה, ועבדה לפרנסתה בתיקון בגדים בחנות. ימיה היו רצופים בכיות ודמעות.

באותם ימים קשים הייתה קרן אור אחת שהפיחה בה מעט תקווה: אלה היו המילים שהשמיע באוזניה

שכנה, החסיד ר' יצחק גולדין, כשהיו נפגשים בכל בוקר בדרכם לעבודה: "חנה, אין לך מה לדאוג. אני אומר לך, בעלך יחזור!".

חנה נתלתה במילים האלה כטובע הנאחז בקש. בכל בוקר ציפתה לשעה

הזאת, ותיזמנה את מועד יציאתה לטריקת הדלת בקומה שמעליה.

אך הימים חלפו ואין שום אות חיים מהבעל. בשלב כלשהו גמלה בלבה החלטה לשוב לברית המועצות ולחפש את בעלה. היא ביקשה את

מאת מנחם ברוד

לומדים גאולה

טהרה לקמים לתחייה

בכל יום ויום אנחנו מחכים לבניין בית המקדש ולחידוש העבודה בו, אך מה יהיה כשייבנה הבית? הלא חסרים לנו לכאורה בגדי כהונה ועוד, וגם מי ילמד אותנו כיצד להקריב קרבנות? על כך ניתנת התשובה, שבגאולה יהיו "משה ואהרן עמהם", והם יורו לנו מה לעשות.

ואולם כאן מתעוררת שאלה אחרת: הלא כולנו טמאי מת, ובכלל זה הכוהנים, ואיך יוכלו לעבוד בבית המקדש מיד, בשעה שעליהם להיטהר שבעה ימים באפר הפרה האדומה? ואם נאמר שהעבודה תיעשה עלי ידי הקמים לתחייה, כאן מתעוררת שאלה חדשה – האם המתים שיקומו לתחייה יעמדו טהורים או שגם הם יצטרכו להיטהר?

מניין תבוא התשובה

השאלה הזאת נשאלת בגמרא (נידה סטב, עב): "שאלו אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חנניא... מתים לעתיד לבוא צריכין הזאה שלישי ושביעי או אין צריכין?". השיב רבי יהושע: "לכשיחיו נחכם להן". ויש אומרים שהשיב תשובה אחרת: "לכשיבוא משה רבנו עמהם".

המהרש"א מסביר, שהשאלה היא על אלה מהקמים לתחייה שנטמאו לפני מתם, והשאלה היא אם טומאה ישנה זו נשארת עליהם, או שהתבטלה בתהליך המיתה והתחייה, אבל אין ספק על מי שהיו טהורים, "כיוון דאין במתים לעתיד לבוא גוף הראשון, שהבשר כבר נתעכל, אין כאן טומאת מת, שזה הגוף הוא ברייה חדשה".

הרבי מליובאוויטש מסביר, שיש מקום לומר שהקמים לתחייה יצטרכו להיטהר עלידי אפר פרה אדומה, משום שבעת התחייה נוצר מגע של הגוף החדש עם אותה 'עצם לז' שנשארה מהגוף הקודם, ואותה 'עצם לז' מטמאה את הגוף החדש בטומאת מת (לקוטי שיחות כרך יח עמ' 246 ואילך).

בירור הספק תלוי בדרך התחייה: האם יישאר משהו ממציאותו הראשונה של הגוף (שאז יש נגיעה של הגוף החדש בחלק מגוף מת, ולכן המתים לעתיד לבוא צריכים טהרה); או שתחיית המתים תהיה בדרך של התחדשות הגוף בכל הפרטים, בלי שיישאר מאומה ממציאותו הראשונה (ואז "אין צריכין הזאה", כי אין כאן נגיעה במת המטמא).

הרבי מסכם: "ועל פי זה יובן מה שרבי יהושע בן חנניא ענה להם: 'לכשיחיו נחכם להן' – כשתהיה תחיית המתים יידעו איך יהיה אופן התחייה וממילא יתברר הדין".

משה ואהרן יקומו טהורים

בשיחה אחרת (התועודות תשמ"ז כרך ג, עמ' 486 ואילך) הרבי אומר: "ידועה השקלא וטריא שהייתה בזמנו של ר' יחיאל מפריז – כשרצה לעלות לארץ ישראל עם קבוצה מגדולי ישראל – אם יכולים וצריכים להקריב קרבן פסח..."

"ובכן, במה דברים אמורים? – בנוגע לעלייה של ר' יחיאל מפריז, בזמן הגלות וכו'; מה שאין כן כשמדובר אודות הגאולה העתידה, שייבנה בית המקדש במהרה בימינו... – הרי מכיוון שמשה ואהרן ובניו עמהם, יקומו הם, אהרן ובניו, עם בגדי הכהונה שלהם, שישנם כבר מן המוכן, כשם שבית המקדש עומד מוכן כו'."

"ועל פי זה יש לתרץ גם השאלה מהעניין של טהרת פרה אדומה – מכיוון שמשם ואהרן ובניו לא יצטרכו להיטהר, שכן אף שבנבואת הגאולה נאמר 'וזרקתי עליכם מים טהורים' גו', הרי לא מצינו בשום מקום שכאשר יקומו משה ואהרן (ועל דרך זה אברהם אבינו, ושאר הצדיקים) יצטרכו להיטהר באפר הפרה, ואדרבה, מפתחות הסוגיה בנוגע ללבישת בגדי כהונה לעתיד לבוא משמע שכל העניינים, בניין בית המקדש ולבישת בגדי כהונה כו', ותחיית המתים, יהיו בבת אחת (ולא באופן שיצטרכו להמתין להזאה בשלישי ובשביעי)".

ברכת אדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש, שכבר היה בארה"ב.

תשובת הרבי הייתה חד-משמעית: "מוטב שהוא יגיע אליה, משהיא תגיע אליו". דברי הרבי היו מעודדים. חנה נותרה בפריס, תוהה ומתפללת: האומנם ישוב בעלה?

בינתיים הועמד בערל למשפט קצר ונגזרו עליו שנתיים מאסר. החסידים שנשארו ברוסיה ניסו לפעול לשחרורו. בשלב מסוים אף הצליחו לאשר את שחרורו של אסיר אחד, וביקשו שזה יהיה בערל. אלא שהוא ביקש באצילות נפש להעניק את השחרור לציפה קוזלינר, חסידת חב"ד, שהייתה כלואה באגף הנשים. ואכן זו השתחררה, ובערל הועבר למחנה עבודה.

שנה וחצי לאחר פרידתה של חנה מבעלה קרה הנס. ממשלת פולין קבלה לפני שכנתה הסובייטית כי לא כל אזרחיה הפליטים שבו אל תחומה. הגבול נפתח שנית לשמונה שבועות, כדי לאפשר לפולנים שאין ברשותם מסמכים – לשוב לארצם.

יום אחד קרא המפקד לבערל ושאל לפרטיו האישיים. שיני הזמן השכיחו ממנו את זהותו הפולנית המזויפת, ומרוב מבוכה לא ענה דבר. הוא חשד שיש כוונה להעבירו לסיביר והחל להתחנן שישאירוהו במחנה. המפקד סטר על לחיו והורה לו להתלוות אליו. בערל נלקח לעיר בריסק, בגבול רוסיה-פולין, ולתדהמתו נאמר לו: "חצה את הגבול!".

בפולין החל בערל לחפש אחר חסידיו חב"ד. הוא נדד ממקום למקום, עד שפגש יהודי שומר מצוות. "חסיד חב"ד אתה מחפש?", קימט הלה את מצחו, "אני מכיר אחד, בפריס – איצ'ה גולדין!". בערל מיהר לשלוח מברק לכתובת שקיבל מהאיש. הכסף שהיה ברשותו הספיק לארבע מילים: "בערל גורביץ'. חי בפולין".

את קריאות השמחה שנשמעו בבניין שבפריס – אין לתאר. איצ'ה גולדין, החסיד שהבטיח לאישה כי בעלה ישוב, זכה להיות המלאך המבשר לה את הבשורה הנפלאה. הוא אמר לה: "חנה, בכל יום, כשאמרתי לך שבעלך יחזור, לא האמנתי לשום מילה שיצאה מפי! אך האם הייתה לי ברייה? ראיתך, אישה צעירה, שבורה ורצוצה, והמילים יצאו מאליהן!".

לבני הזוג גורביץ' נולדו אחד-עשר ילדים. הם הקימו בְּיָר שבצרפת בית ספר לבנות, שבו התחנכו במרוצת השנים אלפי נערות מצפון אפריקה.

(תודתנו לבנם, הרב יוסף-יצחק גורביץ')

מתעמולה אנטי-דתית לחיי יהדות

מקור הרעיונות

מאז השתנה הכול. חיים ובני משפחתו עברו תפנית חדה. "חיים גילה את היהדות", מספר הרב גורליק. "הוא נשאב לרעיונותיה של תורת החסידות. כמה וכמה פעמים אמר שהוא מגלה כי הרבה רעיונות שחשב כי הם פרי הגותם של אידאולוגי הקומוניזם נלקחו מהתורה. הוא לא היה יכול להירגע מכך שבתמימותו עמד בראש המחלקה לתעמולה אנטי-דתית".

צעד אחר צעד פסע חיים לתוך מסלול החיים היהודי. תפילות, שיעורי תורה, קיום מצוות. השינוי לא היה קל, אבל חיים התמיד. כיום הוא מנהל אורח חיים יהודי מלא, עם ילדיו ונכדיו. את הבוקר הוא מתחיל בתפילת שחרית במניין ומסיים בשיעור תורה בכולל תורה. עיניו זוהרות. אין הוא מפסיק להודות לבורא העולם שהחזירו לחיק היהדות. בדברו לפני בני הקהילה הצעירים הוא מעורר אותם ללמוד ולספוג עוד ועוד. צער עמוק ניכר בעיניו על כשהוא נזכר בעשרות השנים שחי בלי לדעת על האוצר הרוחני הגדול שנמצא במורשת עמו.

עשרים שנות מהפכה

חיים הוא אחד מבעלי התשובה בקהילתו של הרב גורליק, שחולל מהפך יהודי בעיר קאזאן,

זקן המתפללים בבית הכנסת בקאזאן מכונה בפי המתפללים "רב חיים". חיים מורושוק (91) הוא יהודי חביב, נעים הליכות, כיפה גדולה לראשו וציציות על גופו. עיניו הטובות משרות רוגע ואופטימיות. אבל סיפור חייו מקפל בתוכו את המהפכה שהתחוללה בברית-המועצות.

הוא נולד בעיירה צ'רבין שברוסיה הלבנה. במלחמת העולם השנייה איבד אחים ואחיות ורבים מבני משפחתו. בשנות הקומוניזם ניהל ביד רמה בית ספר לשבע-מאות תלמידים, שאותם אהב בכל לבו. תמיד תרם מזמנו וממרצו למען הכלל.

שיחת טלפון לילית

המפלגה הקומוניסטית ניצלה היטב את מסירותו ואת תום לבו, והעמידה אותו בראש מחלקת התעמולה האנטי-דתית. הוא היה שבוי ברעיון הקומוניסטי, והאמין בתמימות שהכחדת הדת תביא טובה לאנושות. על הפרק הזה בחייו הוא מעדיף שלא להרחיב.

יום אחד הכול התנפץ לרסיסים. השלטון הקומוניסטי קרס, ופתאום החלה תחייה יהודית. "אני זוכר את הטלפון בשעת ערב מאוחרת", משחזר הרב זושא גורליק, שליח חב"ד בקאזאן. "מעברו השני של הקו נשמע קול חביב במיוחד, שביקש ממני לבוא לקבוע מזווה בבית ילדיו".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

פסוקים וברכת התורה

שאלה: האם אפשר לומר פסוקי תנ"ך קודם ברכת התורה?

תשובה: כתבו הפוסקים ש"ברכת התורה צריך להיזהר בה מאוד", ו"אסור להוציא דברי תורה מפיו עד שיברך". ובכל זאת, מנהג ישן היה בקהילות אשכנז, שהיו אומרים פסוקים רבים קודם ברכת התורה, כגון באמירת ה'סליחות'. ולימדו על כך זכות, שאין אומרים זאת דרך לימוד וקריאה בתורה, אלא דרך תחנונים. ואולם זה דורות רבים נוהרים בכך, ואומרים את ברכת התורה לפני הסליחות.

השומע 'קדושה' משליח ציבור וטרם הספיק לומר ברכת התורה, יענה 'קדוש' ו'בורך', מכיוון שזו מצווה עוברת (ולדעת המקובלים יענה גם 'מלוך'). השאלה מצויה בקהילות האשכנזים,

מהפך הדורות. חיים עם בנו של הרב גורליק

השוכנת על גדות נהר הוולגה, כאלף קילומטר ממזרח למוסקוה. בימים האלה הוא מציין עשרים שנה ליציאתו לשליחות. כעשרת אלפים יהודים פוזרים בעירו. יש מהם צאצאי קנטוניסטים, שהקימו את הקהילה. רובם באו לאזור בשנות המלחמה, הוא מספר.

לדבריו, האחדות היא המאפיין המרכזי של קהילתו. "בניין בית הכנסת הוא הכתובת היחידה לכל עניין יהודי, ובו שוכנים כל הארגונים היהודיים באחדות. הפעילות המרכזית שלנו היא להורות לעם את דרך השם בכל תחומי החיים ולהיות כתובת לכל יהודי", הוא אומר.

יש חיים לאחר החיים

ביטוח חיים:

לא נעים לחשוב על זה אבל אין ברירה אחרת.

ביטוח חיים בתנאים ייחודיים!

ינוץ חינם: 077-444-7777 גפן בס"ד

אוצר בבית

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מסיפורי המופת של 'שיחת השבוע'

סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 03-960-6120

מאחדת מכבי להיות בריא ולהישאר בריא

מכבי בסניפים: ירושלים - נחום 10, בני ברק, בית שמש מאחדת בסניפים: ירושלים, בתר, בני ברק, בית שמש ואשדוד

לחברי מאחדת שיא ומכבי זהב עד גיל 18 ולחברי מכבי שלי מעל גיל 18 50% הנחה עדשות 156 cr - אנטי רפלקס \ נגד שריטות - חוסם קרינת מחשב uv - עד מספר 6 / צילינדר 2 ט.ל.ח.

רשת משקפיים

280

1599-555-280

אלפי משקפיים בחינם!